

Sygn. akt **VIII Ua 39/14**

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 30 grudnia 2014 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Mariola Szmajduch
Sędziowie:	SSO Teresa Kalinka (spr.) SSO Maria Gawlik
Protokolant:	Ewa Gambuś

po rozpoznaniu w dniu 30 grudnia 2014r. w Gliwicach

sprawy z odwołania M. S. (1)

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

przy udziale zainteresowanej (...) Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w G.

o zwrot nienależnie pobranego zasiłku chorobowego

na skutek apelacji organu rentowego

od wyroku Sądu Rejonowego w Gliwicach

z dnia 17 lipca 2014 r. **sygn. akt** VI U 6/14

oddala apelację.

(-) SSO Teresa Kalinka (spr.) (-) SSO Mariola Szmajduch (-) SSO Maria Gawlik

Sędzia Przewodniczący Sędzia

Sygn. VIII Ua 39/14

UZASADNIENIE

M. S. (1) wniosła o zmianę decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. z dnia 18 listopada 2013 roku, w której organ rentowy zobowiązał ją do zwrotu nienależnie pobranego zasiłku chorobowego za okres od dnia 21 kwietnia 2013 roku do dnia 16 września 2013 roku wraz z odsetkami w łącznej kwocie 11.531,53 zł

W uzasadnienie złożonego odwołania odwołującą podała, że od 2007 roku zatrudniona jest w (...) Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w G.. W okresie od dnia 19 marca 2013 roku do dnia 16 września 2013 roku

przebywała na zwolnieniu lekarskim i jednocześnie w dniu 19 marca 2013 roku rozpoczęła prowadzenie działalności gospodarczej. Odwołująca podniosła, że o tym fakcie poinformowała pozwanego. Ponadto odwołująca wskazała, że nie prowadziła działalności osobiście, bowiem od początku wszelkimi sprawami zajmował się jej małżonek M. S. (2). Dodatkowo odwołująca przyjęła do pracy E. E., którą upoważniła do prowadzenia sklepu, natomiast sprawy księgowe powierzyła biurze rachunkowemu. Zdaniem odwołującej sam fakt założenia jednoosobowej działalności gospodarczej nie może stanowić podstawy do żądania zwrotu pobranego zasiłku chorobowego w trakcie przebywania na zwolnieniu lekarskim.

Organ rentowy wniósł o oddalenie odwołania oraz zasądzenie od odwołującej kosztów zastępstwa procesowego według norm prawem przepisanych. Podstawę prawną zaskarżonej decyzji stanowił art. 17 ust. 1 ustawy z dnia z dnia 25 czerwca 1999 roku o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (Dz. U z 2010 roku, nr 77, poz. 512 ze zm.). Organ rentowy nie zgodził się z twierdzeniem odwołującej, że samego faktu udzielenia pracownikowi (zleceniobiorcy) upoważnienia do prowadzenia sklepu i podpisywania faktur oraz ustanowienia pełnomocnikiem małżonka wynika, że odwołująca nie prowadziła aktywnie działalności gospodarczej w spornym okresie.

Postanowieniem z dnia 28 kwietnia 2014 roku Sąd wezwał do udziału w sprawie, w charakterze zainteresowanego (...) Spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością w G. – na podstawie art. 477¹¹ § 2 k.p.c. Zainteresowana w toku procesu popierała stanowisko pozwanego organu rentowego.

Wyrokiem z dnia 17 lipca 2014 roku Sąd Rejonowy w Gliwicach zmienił zaskarżoną decyzję w ten sposób, że zwolnił odwołującą z obowiązku zwrotu pobranego zasiłku chorobowego. Sąd I instancji ustalił, że odwołująca była zatrudniona u zainteresowanej na podstawie umowy o pracę w okresie objętym sporem i z tego tytułu była objęta obowiązkowym ubezpieczeniem chorobowym. W okresie od dnia 19 marca 2013 roku do dnia 16 września 2013 roku (182 dni) odwołująca z powodu choroby była niezdolna do pracy i przebywała na zwolnieniu lekarskim.

Z dniem 20 marca 2013 roku odwołująca rozpoczęła prowadzenie działalności gospodarczej pod firmą (...) w Z.. Przedmiotem działalności była sprzedaż detaliczna odzieży używanej. Rejestracji odwołująca dokonała w Urzędzie Miasta Z. w dniu 19 marca 2013 roku jeszcze przed wizytą u lekarza. Jej mąż - M. S. (2) został ustanowiony pełnomocnikiem odwołującej w zakresie prowadzonej działalności. Prowadzenie spraw rachunkowo-księgowych w związku z działalnością gospodarczą odwołująca zleciła biuru. Umowa w tym zakresie została zawarta w dniu 20 marca 2013 roku, aczkolwiek porozumienie co do współpracy zawarto wcześniej. M. S. (2) przywoził do biura rachunkowego dokumenty księgowe, odwołująca jedynie dwukrotnie była w biurze z dokumentami. Wizyty odwołującej w biurze rachunkowym nie były jednak wizytami docelowymi. Odwołująca była tam przy okazji, kiedy jechała do lekarza lub wracała od lekarza. Odwołująca przed udaniem się na zwolnienie lekarskie zawarła umowę najmu lokalu, w którym był sklep. Wraz z otwarciem sklepu zatrudniła pracownicę E. E. na podstawie umowy zlecenia, która samodzielnie prowadziła sprzedaż w sklepie. Odwołująca z powodu silnych objawów choroby nie była w stanie udawać się do sklepu. Jednocześnie odwołująca upoważniła E. E. do załatwiania wszystkich spraw związanych z prowadzeniem sklepu, do wystawiania i podpisywania faktur oraz do odbierania poczty. M. S. (2) podpisywał faktury i załatwiał wszystkie formalne sprawy. Sklep na początku otwarty był w godzinach od 9.00 do 17.00, a następnie od 10.00 do 17.00. Znajdował się on w odległości około 4-5 kilometrów od miejsca zamieszkania odwołującej. E. E. w razie jakichkolwiek problemów kontaktowała się z odwołującą telefonicznie. Odwołująca nie pomagała E. E. w prowadzeniu sklepu. Utarg ze sklepu (...) rozliczała z końcem tygodnia. Wówczas to udawała się do domu odwołującej i przekazywała jej pieniądze wraz z pocztą. Z otrzymanego utargu odwołująca przekazywała osobiście E. E. wynagrodzenie. Faktury za czynsz, prąd i wodę odwołująca otrzymywała do domu pocztą, a opłaty z tego tytułu były dokonywane przez M. S. (2) drogą elektroniczną.

Zgodnie z informacją o wysokości dochodu odwołującej z pozarolniczej działalności gospodarczej w roku podatkowym 2013 (PIT/B) osiągnęła stratę w wysokości 11.000,54 zł, przy osiągniętym przychodzie 16.703,50 zł i 27.704,04 zł kosztów uzyskania przychodu. W dniu wydawania wyroku sklepu już nie prowadziła.

Zaskarżoną decyzją z dnia 18 listopada 2013 roku organ rentowy zobowiązał odwołującą do zwrotu nienależnie pobranego zasiłku chorobowego wraz z odsetkami w łącznej kwocie 11.531,53 zł.

W oparciu o przeprowadzone postępowanie dowodowe Sąd uznał, że odwołanie odwołującej M. S. (1) zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z dyspozycją art. 17 ust. 1 ustawy z dnia 25 czerwca 1999 roku o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (Dz. U z 2010 roku, nr 77, poz. 512 ze zm.) ubezpieczony wykonujący w okresie orzeczonej niezdolności do pracy pracę zarobkową lub wykorzystujący zwolnienie od pracy w sposób niezgodny z celem tego zwolnienia traci prawo do zasiłku chorobowego za cały okres tego zwolnienia.

W niniejszej sprawie spornym było ustalenie czy odwołująca w okresie orzeczonej niezdolności do pracy wykonywała pracę zarobkową. Zgodnie z przyjętymi powszechnie poglądami doktryny nie uważa się za działalność zarobkową, która pozbawiałaby ubezpieczonego prawa do zasiłku chorobowego incydentalnych czynności polegających na podpisywaniu dokumentów finansowych sporządzanych przez inną osobę (por. Agnieszka Gil – Rzetecka Komentarz do art. 17 ustawy o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa – Lex). Nie można za działalność zarobkową uznać incydentalnego opisywania dokumentów finansowych przedsiębiorstwa, które zostały wytworzone przez inną osobę np. na skutek dokonania zamówienia jakiegoś towaru. Na podobnym stanowisku stoi orzecznictwo Sądu Najwyższego, w którym podnosi się, że samo podpisywanie faktur i innych dokumentów niezbędnych do prowadzenia działalności (w sytuacji gdy nie ma możliwości jej zawieszenia w okresie pobierania zasiłku) można uznać za działalność, która nie ma zarobkowego charakteru (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 5 czerwca 2008 r. III UK 11/08 OSNP 2009/21-22/292,.). W wyroku z dnia 4 kwietnia 2012 roku (II UK 186/11, LEX nr 1216851) Sąd Najwyższy wskazał, że wykonywanie pracy zarobkowej w rozumieniu art. 17 ustawy z 1999 roku o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa polega na podjęciu działań stanowiących realizację obowiązków pracowniczych lub wynikających z innego stosunku prawnego obejmującego świadczenie pracy. Pracami takimi (w przypadku prowadzenia działalności pozarolniczej) będzie wykonywanie konkretnych czynności związanych wprost z działalnością gospodarczą, w tym nadzór nad zatrudnionymi pracownikami, obsługa klientów, przyjmowanie i wydawanie materiałów. Nie stanowi więc takiej pracy zarobkowej uzyskiwanie w trakcie korzystania ze zwolnienia lekarskiego dochodów, niepołączonych z osobistym świadczeniem pracy, np. podpisywanie w trakcie zwolnienia lekarskiego dokumentów finansowych, sporządzonych przez inną osobę oraz formalnoprawne tylko prowadzenie jednoosobowej działalności gospodarczej, jeśli osoba ją prowadząca jest równocześnie pracodawcą i wyłącznie w zakresie jej obowiązków leży nadzór nad działalnością firmy.

Zgromadzony w sprawie materiał dowodowy wykazał, że odwołująca w spornym okresie wyłącznie incydentalnie podejmowała czynności z zakresu prowadzonej działalności gospodarczej. Tym samym nie można uznać, aby w przypadku odwołującej zostały spełnione przesłanki z art. 17 cytowanej powyżej tzw. ustawy zasiłkowej.

Mając na uwadze powyższe okoliczności, Sąd w oparciu o art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. zmienił zaskarżoną decyzję w ten sposób, że zwolnił odwołującą z obowiązku zwrotu pobranego zasiłku chorobowego wraz z odsetkami za okres od dnia 21 kwietnia 2013 roku do dnia 16 września 2013 roku w łącznej kwocie 11.531,53 zł.

W apelacji od wyroku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. zaskarżył wyrok w całości zarzucając naruszenie prawa materialnego, a to art. 17 ust. 1 ustawy z dnia 25 czerwca 1999 roku o świadczeniach pieniężnych w razie choroby i macierzyństwa przez niesłuszne uznanie że ubezpieczona przebywając na zwolnieniu lekarskim z tytułu niezdolności do pracy nie wykonywała pracy zarobkowej chociaż wykonywała pozarolniczą działalność gospodarczą w formie prowadzenia sklepu z używaną odzieżą. Wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i oddalenie odwołania oraz zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego za obie instancje. Organ rentowy przyznał, że w ramach prowadzonej działalności ubezpieczona zatrudniła ekspedientkę, powierzyła biurowi rachunkowemu prowadzenie spraw księgowych, udzieliła pełnomocnictwa mężowi do prowadzenia tej działalności. Ubezpieczona w chwili rejestracji działalności

gospodarczej zakładała, że nie będzie jej prowadzić osobiście. Powołał na uzasadnienie swojego stanowiska wyrok SN z dnia 11 grudnia 2007 roku w sprawie I UK 145/07.

Ubezpieczona wniosła o oddalenie apelacji.

Zainteresowana poparła apelację.

Sąd drugiej instancji zważył, co następuje:

Sąd Rejonowy w komparycji wydanego wyroków błędnie określił rozpoznawaną sprawę jako spór "o zasiłek chorobowy", Przedmiotowa sprawa powinna być prawidłowo zakwalifikowana jako spór o zwrot utraconych na podstawie art. 17 ust. 1 ustawy z dnia 25 czerwca 1999 roku o świadczeniach pieniężnych w razie choroby i macierzyństwa. W zaskarżonej decyzji organ rentowy zobowiązał ubezpieczoną do zwrotu kwot utraconych pobranych świadczeń, razem z należnymi odsetkami.

Sąd pierwszej instancji oparł swoje rozstrzygnięcie na analizie art. 17 ustawy zasiłkowej, który dotyczy utraty prawa do wcześniej pobranego przez ubezpieczoną świadczenia, co oznacza, że Sąd w istocie rzeczy rozpoznał sprawę o zwrot utraconych świadczeń z ubezpieczenia społecznego.

Po myśli art. 13. ust.1 pkt 2 powołanej ustawy, zasiłek chorobowy z tytułu niezdolności do pracy powstałej w czasie trwania ubezpieczenia chorobowego, jak i z tytułu niezdolności do pracy powstałej po ustaniu tytułu ubezpieczenia chorobowego, jeżeli osoba niezdolna do pracy kontynuuje działalność zarobkową lub podjęła działalność zarobkową stanowiącą tytuł do objęcia obowiązkowo lub dobrowolnie ubezpieczeniem chorobowym albo zapewniającą prawo do świadczeń za okres niezdolności do pracy z powodu choroby..

Sąd II instancji podziela i przyjmuje za własne ustalenia faktyczne Sądu I instancji, oraz podziela ocenę zebranego w sprawie materiału dowodowego, Sąd Rejonowy dokonał również trafnej interpretacji prawa materialnego, co czyni zbędnym ponowne przytaczanie ustaleń oraz szczegółowych rozważań zawartych w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku

Zgodnie z art. 17 ust. 1 ustawy z dnia z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa ubezpieczony wykonujący w okresie orzeczonej niezdolności do pracy pracę zarobkową lub wykorzystujący zwolnienie od pracy w sposób niezgodny z celem tego zwolnienia traci prawo do zasiłku chorobowego za cały okres tego zwolnienia. M. S. (1) została zobowiązana do zwrotu pobranego zasiłku chorobowego, ponieważ, zdaniem organu rentowego, wykonywała w okresie orzeczonej niezdolności do pracy pracę zarobkową. Organ rentowy stoi na stanowisku, że zatrudniając sprzedawcę na umowę zlecenie, ubezpieczona była zobowiązana do nadzoru nad zleceniobiorcą. Podpisywanie rachunków za wykonanie zlecenia świadczyć miało wykonywaniu pracy zarobkowej..Ubezpieczona przed zgłoszeniem działalności gospodarczej była świadoma, że sama jej wykonywać nie będzie mogła z uwagi na to, że jest zatrudniona w systemie zmianowym w pełnym wymiarze czasu pracy na podstawie umowy o pracę. W niniejszej sprawie rozpoczęcie działalności gospodarczej nastąpiło w dniu następnym po powstaniu niezdolności do pracy.

Spór w niniejszej sprawie dotyczy wykładni pojęcia wykonywania pracy zarobkowej w rozumieniu art. 17 ust. 1 ustawy zasiłkowej. Z bogatego orzecznictwa sądowego wynika, że samo dokonywanie czynności formalnoprawnych nie jest prowadzeniem działalności zarobkowej (por. np. wyrok SN z dnia 6 maja 2009 sygn II UK 358/09, wyrok z dnia 7 października 2003 roku w sprawie II UK 76/03).

Z ustaleń Sądu Rejonowego wynika, że ubezpieczona w okresie objętym zaskarżoną decyzją odbierała w domu utarg dostarczany przez sprzedawczynię, dwukrotnie, lub trzykrotnie dostarczyła dokumenty księgowe do biura rachunkowego (po drodze do lekarza i organu rentowego). Ustalono ponadto, że ubezpieczona w okresie orzeczonej niezdolności do pracy z mieszkania wychodziła sporadycznie. Należy przyjąć, że uwagi na stan zdrowia nie była w

stanie bezpośrednio i stale nadzorować prowadzonej działalności gospodarczej. Ubezpieczona jako zleceniodawca musiała , podpisać rachunki za wykonaną pracę Takie czynności nie są wykonywaniem pracy zarobkowej.

Należy mieć na względzie, że prowadzący działalność gospodarczą nie ma obowiązku spowodowania zaprzestania funkcjonowania zakładu (przedsiębiorstwa). W okresie niezdolności do pracy przedsiębiorstwo osoby prowadzącej działalność gospodarczą z reguły nadal funkcjonuje. A zatem przedsiębiorca, w razie ziszczenia się ryzyka socjalnego w postaci zaistnienia jego niezdolności do pracy, zachowuje możliwość uzyskiwania przychodów (choćby w niepełnej wysokości) w ramach działalności gospodarczej. Aktywność zawodowa powinna zostać ograniczona do minimum, a więc do spraw niezbędnych, służących jedynie utrzymaniu bieżącej działalności przedsiębiorstwa i niewykraczających poza jej normalny zakres. Ubezpieczona wykonywała jedynie niezbędne czynności związane z koniecznością rozliczeń z urzędem skarbowym . Innych czynności związanych z prowadzeniem sklepu nie wykonywała.

Nieuprawniony jest pogląd organu rentowego, że świadomość konieczności korzystania z pomocy innych osób przy prowadzeniu działalności gospodarczej uzasadnia zwrot pobranego zasiłku chorobowego. M. S. (1), mimo pracy zawodowej, jako osoba zdolna do pracy mogłaby wykonywać szereg innych czynności związanych z prowadzeniem sklepu i nie ograniczać swojej aktywności do podpisywania dokumentów finansowych. Praca zmianowa nie uniemożliwiała prowadzenia działalności gospodarczej. Wprost przeciwnie , osoba pracująca na trzy zmiany, ma większą możliwość nadzoru i prowadzenia działalności sklepu czynnego do godziny 17, od osoby zatrudnionej tylko na jedną , poranną zmianę. Zdaniem Sądu Okręgowego nieuzasadniony jest zarzut apelującego, że doszło do obrazy art. 17 ust. 1 ustawy zasiłkowej.

W wyroku z dnia 17 stycznia 2012 roku sygn. I UK 194/11 Sąd Najwyższy stwierdził, że art. 66 ust. 2 ustawy z 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa nie stanowi przepisu szczególnego w stosunku do art. 84 ust. 2 ustawy o s.u.s. - w tym znaczeniu, że wyłącza stosowanie tego ostatniego przepisu do nienależnie pobranych zasiłków chorobowych. Przepis art. 66 ust. 2 ustawy zasiłkowej określa w szczególności zasady potrącenia oraz egzekucji, nie wyłącza natomiast stosowania definicji nienależnie pobranych świadczeń, wynikającej z art. 84 ust. 2 ustawy o s.u.s., Do nienależnie pobranych zasiłków chorobowych. miał zastosowanie art. 84 ust. 1 pkt 1 tej ustawy. Należy wskazać, że organ rentowy nie wykazał, iż M. S. (1) była pouczona o braku prawa do pobierania zasiłku chorobowego.

Wyrok wydano na podstawie art. 385 kpc.

(-) SSO Teresa Kalinka (spr.) (-) SSO Mariola Szmajduch (-) SSO Maria Gawlik

Sędzia Przewodniczący Sędzia